

Asia: VM158:00/2020 VN/22283/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

1 Lakiehdotus valtionavustuslain muuttamisesta

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §:n 2 momentti: Onko valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään tallennettavien tietojen laatu säännelty riittävän tarkasti ja onko perusteltua, että tallennettavien tietojen laadusta ja tallentamistavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella?

Tietojärjestelmään tallennettavien tietojen laatu on mielestämme säännelty riittävän tarkasti. Oleellista on, että järjestelmään tallennettavat tiedot ovat aidosti tarpeellisia avustustoiminnan toteuttamisessa. Katsomme, että tämä tarkoitus ilmenee riittävän hyvin ehdotetusta muotoilusta ”tiedoista, jotka olisivat tarpeellisia tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi”. Pidämme perusteltuna, että tallennettavien tietojen laadusta ja tallentamistavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tämä mahdollistaa tietojärjestelmän ketterän kehittämisen käyttöönoton jälkeen. Pidämme tarpeellisena, että järjestelmään tallennettavia tietoja, tietojen laatua ja tallentamistapaa arvioidaan, kun käyttökokemusta uudesta tietojärjestelmä ja valtionavustustoiminnan uudesta toimintamallista on kertynyt.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §:n 4 momentti: Onko perusteltua, että valtionapuviranomainen voi toistaiseksi käyttää omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua tietojärjestelmää lakiehdotuksessa säädetyin edellytyksin vai tulisiko lakiehdotuksen lähtökohtana olla, että valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään käyttöönotto tulisi kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaksi riittävän siirtymisajan jälkeen?

Katsomme, että lakiehdotuksen tavoitteita ei kyetä täysimääräisesti saavuttamaan, mikäli valtionapuviranomaiset voivat jatkossa käyttää omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua tietojärjestelmää. Lakiehdotuksen lähtökohtana tulisi olla, että riittävän siirtymisajan jälkeen valtionavustustoiminnan tietojärjestelmän käyttöönotto on kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaa. Riittävän siirtymisajan arvioimisessa tulee huomioida valtionapuviranomaisten lisäksi myös avustusten hakijat ja avustusten saajat. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että siirtymäaika venyisi liian pitkäksi.

Valtionavustustoiminnan tietojärjestelmä 32 a §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Säännös on perusteltu.

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat velvoitteet 32 b §:n 1 momentti: Onko perusteltua, että kukin valtionapuviranomainen toimii tiedonhallintalaissa tarkoitettuna tiedonhallintayksikkönä, vai tulisiko tiedonhallintayksikölle kuuluvien tehtävien toimivallasta säätää jollakin muulla tavalla?

Mielestämme on perusteltua, että kukin valtionapuviranomainen toimii tiedonhallintayksikkönä.

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat velvoitteet 32 b §:n 2 momentti: Onko säännöksen 2 momentissa säännelty tietojen tallentamisvelvollisuus perusteltu ja jos on, tulisiko tallentamistavasta säännellä tarkemmin?

Katsomme, että lähtökohtana tulee olla, että valtionavustustoiminnan tietojärjestelmän käyttöönotto säädetään kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaksi. Tällöin siirtymäajan jälkeen ehdotetulle momentille ei olisi enää tarvetta. Esitämme, että lakiehdotuksen jatkovalmistelussa lain lähtökohtaa muutetaan edellä mainitun mukaiseksi ja samalla tämä momentti muutetaan koskemaan vain siirtymäaikaa.

Mikäli valtionavustustoiminnan tietojärjestelmän käyttöönottoa ei säädetä kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaksi, saattaa se käytännössä johtaa epätarkoituksenmukaiseen, hallinnollisia resursseja sitovaan tietojen siirtämiseen eri tietojärjestelmien kautta – erityisesti, mikäli tiedot toimitettaisiin manuaalisesti siirtotiedostoilla.

Valtionapuviranomaisen tiedonhallintaa koskevat velvoitteet 32 b §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Muilta osin meillä ei ole kommentoitavaa 32 b §:ään.

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko säännöksessä ehdotettu Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen yhteisrekisterinpitäjäyys perusteltu lähtökohta ja jos on, tulisiko sen sisällöstä säätää tarkemmin?

Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisten yhteisrekisterinpitäjäyys on mielestämme perusteltu lähtökohta.

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko säännöksen 2 momentissa säännelty henkilötietojen luovuttamista koskeva poikkeus säännelty riittävän selvästi ja soveltamisalaltaan riittävän kattavaksi?

Esitetty sääntely on näkemyksemme mukaan riittävän selvä ja riittävän kattava. Lähtökohtana tulee olla, että valtionavustustoiminnan tietojärjestelmässä pystytään käsittelemään ne tiedot, jotka tarpeen avustusprosessin kannalta.

Henkilötietojen käsittely 32 c §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Säännös on mielestämme yleisesti perusteltu.

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko valtionavustustoiminnan tietojärjestelmään tallennettavien tietojen ja asiakirjojen yleinen 10 vuoden säilytysaika siihen liittyvine poikkeuksineen perusteltu lähtökohta?

Yleinen 10 vuoden säilytysaika siihen liittyvine poikkeuksineen on mielestämme perusteltu lähtökohta.

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko säännöksen 2 momentissa ehdotettava Valtiokonttorin ja valtionapuviranomaisen toimivalta tietojen ja asiakirjojen arkistoinnin osalta riittävän selvä?

Toimivalta on mielestämme riittävän selvä.

Tietojen ja asiakirjojen säilytys ja arkistointi 32 d §: Onko ehdotettu säännös yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos säännöstä tulisi tarkistaa niin miten?

Säännös on mielestämme yleisesti perusteltu.

Voimaantulosäännös: Onko ehdotettu erillinen siirtymäaika lain 32 b §:n 2 momentissa säännellylle tietojen tallentamisvelvollisuudelle perusteltu ja oikean pituinen vai olisiko perusteltua, että tallentamisvelvollisuus tulisi voimaan samanaikaisesti lain yleisen voimaantulon kanssa?

Voimaantulosäännökseen sisältyy jonkin verran tulkinnanvaraisuutta, koska ehdotetussa säännöksessä lakia sovellettaisiin 32 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen valtionapuviranomaisten toimintaan vuoden 2023 alusta lukien.

Pidämme perusteltuna, että tallentamisvelvollisuus tulisi voimaan samanaikaisesti lain yleisen voimaantulon kanssa ja ehdotamme voimaantulosäännöstä näiltä osin muutettavaksi.

2 Lakiehdotus valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Valtiokonttorin tehtävät 2 §: Onko valtiokonttorin uusista lakisääteisistä tehtävistä säädetty riittävän selvästi?

Valtiokonttorin uusista tehtävistä on mielestämme säädetty riittävän selvästi.

Valtiokonttorin tiedonsaantioikeus 2 c §: Onko Valtiokonttorin oikeudesta saada tietoja muiden viranomaisten rekistereistä säädetty riittävän selvästi ja kattavasti?

Ei lausuttavaa.

Onko ehdotettu lakiehdotus yleisesti perusteltu vai tulisiko sen sisältöä jossain suhteessa tarkistaa? Jos lakiehdotusta tulisi tarkistaa niin miten?

Ei lausuttavaa.

3 Lakimuutokset ja valtionavustustoiminta

Onko hallituksen esitys perusteltu ja sisällöltään oikeassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin?

Hallituksen esitys on mielestämme perusteltu ja sisällöltään pääosin oikeassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Huomautamme kuitenkin, että lakiehdotuksen tavoitteita ei arviomme mukaan kyetä täysimääräisesti saavuttamaan, mikäli valtionapuviranomaiset voivat jatkossa käyttää omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua tietojärjestelmää. Lakiehdotuksen

lähtökohtana tulisi olla, että riittävän siirtymisajan jälkeen valtionavustustoiminnan tietojärjestelmän käyttöönotto on kaikkia valtionapuviranomaisia sitovaa.

Valtionavustustoimintaa ja yhteisiä tietojärjestelmäpalveluja koskevat yleiset havainnot

Pidämme välttämättömänä, että yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden kehittämisessä myös avustusten hakijat ja saajat ovat osallisina kehittämisprosesseissa. Uutta tietojärjestelmää tulee myös pilotoida avustusten hakijoiden ja saajien kanssa.

Luomala Juuso
Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry